

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/24/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114203811
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2114203811.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a JUDr. Zlatice Javorovej v právnej veci starostlivosti o maloletého: W. D., nar. XX. O. XXXX, bytom A. XX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, Trnava, dieťa matky: C. D., rod. O., nar. XX. W. XXXX, bytom A. XX a otca: X. I., nar. XX. A. XXXX, bytom S. XXX/X, T., o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 12. júna 2014 č. k. 10P/13/2014-74 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa m e n í tak, že zvyšuje výživné otca na maloletého W. s účinnosťou od 11. februára 2014 zo sumy 70 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Zročné výživné za obdobie od 11. februára 2014 do 30. septembra 2014 v sume 229,29 eur sa povoľuje otcovi zaplatiť v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 20P/209/2010-7 zo dňa 20. októbra 2010.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil s účinnosťou od 11. februára 2014 výživné otca na maloletého zo sumy 70 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky; zročné výživné za obdobie od 11. februára 2014 do 31. mája 2014 v sume 218,57 eur povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok; týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 20P/209/2010-7 zo dňa 20. októbra 2010. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil právne ustanovením § 62 ods. 1 a 2, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 ZR (zákona č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a vecne tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že zvýšenie výživného je opodstatnené, keďže od ostatného určenia výživného rozsudkom zo dňa 20. októbra 2010 č. k. 20P/209/2010-7 došlo k zmene okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom na strane maloletého tým, že od ostatnej úpravy výživného v roku 2010 vyrástol, je starší o štyri roky, fyzicky i duševne vyspelejší, v dôsledku čoho sa úmerne veku podstatne zvýšili aj náklady spojené s uspokojovaním jeho odôvodnených hmotných potrieb, ako i ďalších potrieb pre jeho výchovu, vývoj a výživu. Dôvodil, že v čase ostatnej úpravy výživného navštevoval maloletý tretí ročník, aktuálne navštevuje šiesty ročník základnej školy a v čase ostatnej úpravy matka maloletého poberala rodičovský príspevok vo výške 166,22 eur mesačne a otec mal priemerný mesačný príjem 1.293,26 eur, matka mala vyživovaciu povinnosť k maloletému A. D., nar. XX. A. XXXX a k maloletému J. D., nar. XX. W. XXXX a otec mal ešte vyživovaciu povinnosť k maloletému B. I., nar. XX. B. XXXX a k maloletej S. I., nar. X. B. XXXX a v súčasnej dobe je matka

nezamestnaná, evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberá vdovský dôchodok 84,40 eur a pribudla jej vyživovacia povinnosť k maloletému A. D., nar. XX. L. XXXX a otec je zamestnaný na A. K. SR s priemerným čistým mesačným príjmom 1.121,03 eur, počet jeho vyživovacích povinností zostal nezmenený. O zvýšení výživného rozhodol súd prvého stupňa od podania návrhu, teda od 11. februára 2014, keď nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné priznať výživné i spätne pred podaním návrhu. Zvýšením výživného vznikol otcovi nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 11. februára 2014 do 31. mája 2014 v sume 218,57 eur, ktoré v súlade s § 160 ods. 1 O. s. p. (z. č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení zmien a noviel) povolil otcovi splácať mesačne v splátkach po 10 eur a to pri zohľadnení výšky určeného výživného, príjmu otca a tiež skutočnosti, aby bol dlh zaplatený do troch rokov.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého. Dôvodil, že ako matkou navrhovaná výška výživného 150 eur, tak i súdom prvého stupňa určená výška výživného 130 eur je vzhľadom na zníženie jeho príjmu nesprávna a výrazným spôsobom zasiahne do jeho sociálnej situácie a to najmä vzhľadom na jeho ostatné vyživovacie povinnosti. Namietal, že súd prvého stupňa nezohľadnil jeho súčasný príjem. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil výživné vo výške 100 eur mesačne a vzhľadom na túto výšku zmenil aj výrok o výške zročného výživného.

K odvolaniu otca maloletého sa vyjadrila i matka maloletého, ktorá uviedla, že sumu 130 eur, ktorú určil súd prvého stupňa považuje za primeranú veku a potrebám maloletého ako i príjmu otca a jeho ostatným vyživovacím povinnostiam. Navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

K odvolaniu otca maloletého sa vyjadril i kolízny opatrovník maloletého, ktorý uviedol, že od ostatnej úpravy výživného sa potreby maloletého zvýšili, maloletý W. je fyzicky starší a vyspelejší, navštevuje druhý stupeň základnej školy, s čím súvisia zvýšené náklady na dieťa a preto odporúča odvolanie otca zamietnuť a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdiť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonnej lehote oprávnenou osobou, účastníkom konania (§ 201 a § 204 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O. s. p.), prejednal vec bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 81 ods. 1 O. s. p.) na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), zopakoval a doplnil dokazovanie výsluchom účastníkov a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, potvrdeniami o príjme rodičov za rok 2014 a rozpisom odôvodnených potrieb maloletého (§ 213 ods. 3 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nie je vecne správny a je dôvodné ho zmeniť (§ 220 O. s. p.).

Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219) ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Odvolací súd po doplnení dokazovania výsluchom oboch rodičov, oboznámením sa správ o príjme matky a príjme otca, podstatnej časti pripojeného spisu, ako aj ďalšími listinami, preukazujúcimi výdavky na uspokojovanie potrieb maloletého dospel k záveru, že napadnutý rozsudok napriek principiálne správne zodpovedaniu si otázky potreby navrhovaného riešenia, t. j. zvýšenia výživného nemožno považovať za celkom správny, keď súd prvého stupňa síce zistil skutkový stav v miere postačujúcej pre jeho rozhodnutie, vec však neposúdil celkom správne po právnej stránke a miera zvýšenia výživného nezodpovedala skutkovým zisteniam.

Ustanovenie § 78 ods. 1 vety prvej ZR (citované už súdom prvého stupňa, avšak nevyložené a nepoužité celkom korektne) robí možnosť zmeny rozhodnutia o výživnom závislou na zmene pomerov. V zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov (judikatúry) vo veciach rodinného práva, na ktorých záveroch ani v tejto veci nevznikla potreba nič meniť, treba pojem zmena pomerov vykladať tak, že dôvodom pre zmenu rozhodnutia o výživnom je vždy len podstatná zmena okolností rozhodujúcich pre určenie výživného. Na prijatie záveru o existencii takejto zmeny je potom nevyhnutné zistenie kritérií rozhodujúcich pre určenie výživného ako v čase pôvodného rozhodovania (t. j. v čase rozhodovania rozsudkom majúcom sa zmeniť), tak i v čase rozhodovania o zmene a príp. i v príslušnom časovom úseku medzi takto vymedzenými hranicami s následným porovnaním takýchto kritérií, ich komplexným zhodnotením a ustálením, či čiastkové zmeny v ich súhrne odôvodňujú záver o zmene pomerov

naznačenej už vyššie a ak áno, v akom smere (zvýšenie výživného, zníženie výživného, zrušenie výživného), v rozsahu (t. j. miera zvýšenia či zníženia výživného) a aj od ktorého času (hľadisko nástupu zmeny pomerov v rámci obdobia sledovaného obvykle návrhom na začatie konania o úprave rozsahu skôr určenej vyživovacej povinnosti).

Významnými kritériami sú na jednej strane odôvodnené potreby výživou oprávneného maloletého dieťaťa a na druhej strane schopnosti, možnosti a majetkové pomery výživou povinného, ktoré postavenie tu prislúcha síce obom rodičom dieťaťa, ale primárne tomu z nich, ktorý má stav nedostatku vlastnej osobnej starostlivosti o dieťa tomuto vynahrádzať platením výživného. Prípadné zmeny v takýchto kritériách nemusia byť vždy jednosmernými, ale môžu byť naopak takými, pri ktorých zmena na jednej strane vzťahu je vyvažovaná protichodnou zmenou na strane druhej, či dokonca tu môže byť aj podstatnejšia zmena len jedného z viacerých kritérií, v danej veci najmä zvýšenie odôvodnených potrieb maloletého, ktorá sama o sebe zakladá právom predpokladanú zmenu pomerov.

Odvolací súd z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa dospel k záveru o nedostatku zistení pre zvýšenie výživného zo sumy 70 eur na sumu 130 eur, teda o 85%, t.j. na takmer dvojnásobok, a preto po doplnení a zopakovaní dokazovania prehodnotil zmenu pomerov a za podstatné považoval najmä zvýšenie odôvodnených potrieb maloletého W. a to zvýšením jeho veku, nástupom na 2. stupeň základnej školy, na strane matky odovodenie, pribudnutie jej vyživovacej povinnosti k mal. A. D., nar. XX.X.XXXX, znížením faktického príjmu do jej domácnosti a na strane otca mierne zníženie príjmu a taktiež zvýšenie odôvodnených potrieb v dôsledku vyššieho veku u jeho ďalších dvoch vyživovacích povinností k mal. S. I. a mal. B. I.. Priemerný mesačný príjem otca v prejednávanej veci sa nevymyká bežným pomerom a nedotýkajú sa ho ani faktory náhodnosti, nárazovosti alebo prílišnej kolísavosti, typickejšie napr. pre podnikateľské prostredie, naopak status otca ako štátneho zamestnanca vykazuje znaky relatívnej stability a preto bolo možné z neho vychádzať.

Jedným zo záverov ustálenej rozhodovacej praxe (judikatúry) tunajšieho súdu vo veciach výživného, od ktorého ani v tejto veci nevznikol dôvod ustupovať je to, že u výživou povinného rodiča s príjmom so zamestnania alebo s príjmami takýto príjem nahradzujúcimi možno na plnenie vyživovacích povinností počítať s percentuálnym výsekom v rozsahu 20 - 25% (čiže jednej pätiny až jednej štvrtiny) z čistého príjmu tu spomínaného rodiča (v tejto súv. por. napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2010 č. k. 10Co/315/2009-134, vydaný vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 8C/154/2009).

Takéto rozpätie ohraničovali pri preukázanom príjme otca 1.115,71 eur suma 223,14 eur (20% z 1.115,71 eur a obrazná dolná hranica primeraného výživného) a 278 eur (25% z rovnakej sumy ako obrazná horná hranica) na celkom tri vyživovacie povinnosti otca. So zreteľom k tomu, že otec má ešte dve vyživovacie povinnosti na výživné mal. W. slúži cca 1/3 z vyššie uvedených súm a tiež vzhľadom k tomu, že určenie akéhokoľvek výživného v rámci rozpätia zhora so sebou poniesie i povinnosť otca doplatiť i dlh na zročnom výživnom potom odvolací súd považoval za primerané okolnostiam prípadu v tejto veci určenie tzv. bežného výživného pri hornej hranici vyššie naznačeného rozpätia a to v sume 100 eur mesačne.

Vedený takýmito úvahami preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej, týkajúcej sa bežného výživného podľa § 220 O. s. p. zmenil spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto rozsudku.

Pre zmenu rozsudku súdu prvého stupňa v časti bežného výživného a tiež pre odstup času od rozhodnutia v prvom stupni (spôsobujúci i predĺženie obdobia, za ktoré už výživné malo byť zaplatené) tu bola aj potreba zmeny rozhodnutia o zročnom výživnom.

Zvýšením výživného od podania návrhu, teda od 11. februára 2014 vznikol otcovi nedoplatok na výživnom a to v sume 229,29 eur, keď otec platil výživné len v súdom určenej výške 70 eur mesačne. Nedoplatok vznikol za 18 dní februára 2014 vo výške 19,28 eur a za marec až september 2014 po 30 eur mesačne, t.j. za 7 mesiacov 210 eur. Takúto sumu pri zohľadnení aktuálnych reálnych možností, schopností a majetkových pomerov otca tomuto nešlo uložiť zaplatiť naraz (nakoľko by ho to vystavilo do situácie zjavnej neschopnosti učiniť zadosť čo i len povinnosti na platenie bežného výživného) a preto bolo treba súhlasiť so súdom prvého stupňa v tom, že tu bolo namieste povolenie splátok (podľa § 160 ods. 1 O. s. p.). Takéto riešenie je inak i v záujme maloletého (ktorému sa na splátkach už zročného

výživného dostane jednorazovo menšej sumy, táto sa ale bude poskytovať relatívne dlhší čas a spolu s bežným výživným tak zabezpečí dieťaťu relatívne zvýšený štandard počas dlhšieho obdobia - po ktoré bude trvať povinnosť na splátky). Pretože ale aj v tomto smere ustálená rozhodovacia prax súdov ustanovila isté obmedzenia a tým najzásadnejším je pravidlo, podľa ktorého by sa dlh na už zročnom výživnom mal zaplatiť najneskôr do troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa splátky povolili; odvolací súd určil výšku splátky už zročného výživného na 10 eur mesačne, aby k zaplateniu dlhu došlo už do dvoch rokov (229,29 eur rozvrhnutých na 23 mesiacov by reprezentovala splátka presne 9,967 eur mesačne), splátky určil zročnými spolu s platbami bežného výživného, počiatok povinnosti na ich platenie (splátok) určil časom právoplatnosti tohto svojho rozsudku a trvanie výhody splátok podmienil ich riadnym plnením, čím podľa § 220 O. s. p. aj v časti zročného výživného zmenil rozsudok súdu prvého stupňa (tu tak, ako sa to podáva z druhej vety výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu).

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.